

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

II. ÚS 21/04-30

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 27. mája 2004 v senáte zloženom z predsedu Alexandra Bröstla, zo sudkyne Ľudmily Gajdošíkovej a zo sudcu Jána Mazáka v konaní o sťažnosti Ing. R. K., bytom B., zastúpeného advokátkou JUDr. V. D., B., vo veci porušenia jeho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky postupom Okresného súdu Bratislava V v konaniach vedených pod sp. zn. 6 C 360/98 a sp. zn. 18 E 152/95 takto

r o z h o d o l :

1. Základné právo Ing. R. K. na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov upravené v čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky postupom Okresného súdu Bratislava V v konaniach vedených pod sp. zn. 6 C 360/98 a sp. zn. 18 E 152/95 p o r u š e n é b o l o .

2. Okresnému súdu Bratislava V p r i k a z u j e , aby v konaní vedenom pod sp. zn. 6 C 360/98 konal bez zbytočných priet'ahov.

3. Ing. R. K. priznáva finančné zadost'učinenie vo výške 25 000 Sk (slovom dvadsaťpäťtisíc slovenských korún), ktoré mu je Okresný súd Bratislava V povinný zaplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto rozhodnutia.

4. Okresný súd Bratislava V je povinný uhradiť Ing. R. K. trovy konania vo výške 8 800 Sk (slovom osemtisícosemsto slovenských korún) na účet advokátky JUDr. V. D., B., do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto rozhodnutia.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bolo 9. decembra 2003 doručené podanie Ing. R. K. (ďalej len „sťažovateľ“), bytom B., zastúpeného advokátkou JUDr. V. D., B., označené ako „*Sťažnosť vo veci porušenia základného ľudského práva v zmysle čl. 48 ods. 2 Ústavy SR postupom Okresného súdu Bratislava V v konaniach 6 C 360/98 a 18 E 152/95*“. Z jeho obsahu vyplynulo, že sťažovateľ namieta zbytočné priesťahy v konaniach Okresného súdu Bratislava V (ďalej len „okresný súd“) vo veci jeho návrhu na zvýšenie výživného vedenej pod sp. zn. 6 C 360/98 a vo veci výkonu rozhodnutia pre prednostnú pohľadávku výživného za obdobie od 1. júna 1993 do 31. januára 1995 vo výške 14 950 Sk a trovy právneho zastúpenia predajom hnutel'ných vecí povinného vedenej pod sp. zn. 18 E 152/95.

Sťažovateľ vo svojej sťažnosti ďalej uviedol:

„Dňa 31. 3. 1995, teda takmer pred 9-timi rokmi som ako študent denného štúdia vysokej školy podal návrh na zvýšenie výživného k sp. zn. 13 C 300/95 Okr. súdu Bratislava III, ktorý som upravil podaním zo dňa 8. 12. 1997, nakoľko v septembri 1997 som štúdium ukončil a súd bol dovedy o mojom návrhu nečinný...

V roku 1998 konajúci súd môj návrh odstúpil na Okresný súd Bratislava V, ktorý o ňom dodnes, t. j. za dobu takmer 6 rokov, nerozhodol.

Súd koná vo veci neefektívne a spôsobuje v konaní úplne nedôvodné prieťahy. Prvé pojednávanie vytyčilo až 2 roky po napadnutí veci na deň 4. 6. 2001, na ktorom rozhodol, že spis zašle dožiadanému Okr. súdu Piešťany na vypočutie odporcu. Ďalšie pojednávania vytyčené na dni 24. 9. 2001, 4. 12. 2002, 19. 12. 2002 a 4. 6. 2003 sa vôbec nekonali... a na pojednávaní 19. 11. 2003 súd znova rozhodol, že spis má byť zaslaný dožiadanému OS Piešťany na výsluch odporcu, t. z. že za dva a pol roka tak ešte vôbec neurobil, pričom si nepripojil ako dôkazy ani navrhované spisy, týkajúce sa veci...

Pritom súd dodnes nedokázal zrealizovať nariadený právoplatný výkon rozhodnutia na základe predošlého rozsudku o výživnom – príl. 7 – 9“ (pozn.: sp. zn. 18 E 152/95).

Sťažovateľ navrhol, aby ústavný súd takto rozhodol:

„1. Základné právo Ing. R. K. podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy SR postupom Okresného súdu Bratislava V v konaniach 6 C 360/98 a 18 E 152/95 porušené bolo.

2. Okresnému súdu Bratislava V sa ukladá, aby v konaní 6 C 360/98 rozhodol bez zbytočných prieťahov a v konaní 18 E 152/95 účinne vymohol dlžné výživné.

3. Ing. R. K. sa priznáva primerané finančné zadostučinenie vo výške 50.000 Sk, ktoré mu je Okresný súd Bratislava V povinný zaplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto rozhodnutia.

4. Okresný súd Bratislava V je povinný nahradiť Ing. R. K. trovy tohto konania a právneho zastúpenia.“

Ústavný súd sťažnosť sťažovateľa predbežne prerokoval 28. januára 2004 a uznesením č. k. II. ÚS 21/04-10 ju prijal na ďalšie konanie.

Po prijatí sťažnosti na ďalšie konanie ústavný súd vyzval právnu zástupkyňu sťažovateľa a predsedu okresného súdu, aby sa vyjadrili, či trvajú na tom, aby sa vo veci konalo ústne pojednávanie. Predsedu okresného súdu zároveň ústavný súd vyzval, aby sa vyjadril k sťažnosti a jej prijatiu na ďalšie konanie.

Právna zástupkyňa sťažovateľa a predseda okresného súdu ústavnému súdu oznámili, že netrvajú na tom, aby sa vo veci konalo ústne pojednávanie.

Predseda okresného súdu zaslal ústavnému súdu vyjadrenie k sťažnosti (Spr. 3057/04 z 26. februára 2004, doručené 4. marca 2004), v ktorom okrem iného uviedol:

„Spisový materiál bol postúpený Okresnému súdu Bratislava V 20. 11. 1998. Zákonný sudca JUDr. K. R. 18. 3. 1999, 27. 4. 1999 žiadala Okresný súd Bratislava III o zaslanie spisu 13 C 300/95 (neskôr 6 C 298/98), toho času 6 C 360/98, spis prišiel 11. 5. 1999. Dňa 25. 5. 1999 sudca zisťoval, či navrhovateľ Ing. K. je ešte na ZVS. Dňa 19. 7. 1999 okresná vojenská správa oznámila, že navrhovateľ ZVS už vykonal. Dňa 24. 1. 2000, 22. 2. 2000, 7. 4. 2000 volal sudca navrhovateľa na informatívny výsluch. Dňa 25. 4. 2000 matka navrhovateľa súdu oznámila, že je navrhovateľ dlhodobou PN a má vo veci právnu zástupkyňu. Dňa 25. 7. 2000 JUDr. D. založila plnomocenstvo do spisu až na výzvu súdu. Sudca potom zisťoval adresu odporcu.

Prvý termín pojednávania 4. 6. 2001 - nezúčastnil sa navrhovateľ ani odporca, právna zástupkyňa navrhovateľa ospravedlnila neúčast' navrhovateľa z dôvodu pracovnej zaneprázdnenosti.

Ďalší termín pojednávania bol 26. 9. 2001, z účasti na ňom sa navrhovateľ ospravedlnil rovnako z dôvodu plnenia pracovných - služobných povinností. Odporca sa nedostavil. Odporca dňa 23. 1. 2002 požiadal o vypočutie cestou dožiadaného súdu v Piešťanoch.

Ďalší termín pojednávania 30. 1. 2002 – opäť sa nedostavili účastníci, navrhovateľ ospravedlnil neúčast' pracovnou zaneprázdnenosťou. Ďalší termín 4. 12. 2002 bol zmenený na 19. 12. 2002, účastníci sa nedostavili, navrhovateľ a jeho právna zástupkyňa neúčast' neospravedlnili, odporca žiadal byť vypočutý dožiadaným súdom, súd tento úkon nemohol realizovať, nakoľko ešte vo veci nebol prednesený návrh.

Ďalší termín 4. 6. 2003 bol zrušený z dôvodu PN zákonného sudcu.

Ďalší termín 19. 11. 2003 – opäť sa nedostavili účastníci, iba právna zástupkyňa navrhovateľa. Navrhovateľ písomným podaním oznámil súdu, že sa pojednávania nezúčastní, nechce sa stretnúť s odporcom. Na tomto pojednávaní zástupkyňa navrhovateľa predniesla návrh. Dňa 20. 11. 2003 bol spis zaslaný s dožiadaním Okresnému súdu v Piešťanoch za účelom výsluchu odporcu. Dňa 18. 12. 2003 bol spis s vybaveným dožiadaním vrátený tunajšiemu súdu, vo veci je vytyčený termín pojednávania 21. 4. 2004.

Ako vyplýva z uvedenej chronológie spisu, prieťahy v konaní spôsobovali samotní účastníci, pričom navrhovateľ sa nezúčastnil ani jedného pojednávania a zrejme skutočným dôvodom bola skutočnosť, že sa nechcel stretnúť s odporcom a dôvod oznámil súdu až v r. 2003.

Pokiaľ ide o prieťah v konaní v období od 30. 1. 2002 do 4. 12. 2002 medzi pojednávania, bol spôsobený objektívnymi dôvodmi zákonnej sudkyne, čerpaním dovolenky v r. 2002 v trvaní celkom 59 dní a práceneschopnosťou v trvaní 10 dní (od 28. 1. do 8. 2. 2002)... Okrem toho, zákonná sudkyňa bola vybraná na stáž na Krajský súd v Bratislave, ktorá mala prebiehať v mesiacoch 9 - 11/2002 a z toho dôvodu bol termín stanovený až na december 2002.

Zákonná sudkyňa JUDr. R. patrí medzi sudcov s najvyšším počtom rozhodnutých vecí v roku. Napr. v r. 2002 jej napadlo do oddelenia 331 vecí a rozhodla 348 vecí, v r. 2003 napadlo do jej oddelenia 372 vecí a rozhodla 404 vecí.

Pokiaľ sa jedná o prieťahy v konaní pod sp. zn. 18 E 152/95, návrh na nariadenie výkonu rozhodnutia bol podaný na tunajší súd vo februári 1995 a uznesením tunajšieho súdu bol nariadený dňa 1. 3. 1995 pre vymoženie sumy 14.950,- Sk a trov právneho zastúpenia 540,- Sk, a to predajom hnutelných vecí. Súd sa pokúšal v mieste bydliska povinného vykonať súpis hnutelných vecí, avšak bezvýsledne pre neprítomnosť povinného v dňoch 29. 6. 95, 25. 8. 95, 19. 10. 95. Dňa 2. 2. 1996 povinný zaplatil sumu 10.750,- Sk. Ďalšie pokusy o súpis hnutelných vecí sa konali 11. 4. 96. Povinnému súd uložil poriadkovú pokutu zo dňa 16. 4. 1996, nakoľko odmietol vpustiť vykonávateľov do bytu. Dňa 10. 12. 97 oprávnený oznámil súdu, že povinný dlhuje už len sumu 1.405,20 Sk a trovy konania. Súd opätovne chcel vykonať súpis hnutelných vecí povinného dňa 17. 6. 98, 23. 7. 98, 16. 10. 1998, 19. 11. 98, 14. 12. 98, 23. 2. 1999, 3. 3. 1999, a až tento deň bol povinný doma. 19. 3. 1999 právna zástupkyňa oprávneného oznámila, že povinný zaplatil trovy 540,- Sk a dlhuje 1.405,20 Sk. Dňa 28. 1. 2000 súd zistil, že sa povinný odsťahoval do P. Spis bol 1. 3. 2000 prevzatý Okresným súdom v Piešťanoch, kde bol tunajším súdom postúpený za účelom výkonu rozhodnutia. Spis bol vrátený tunajšiemu súdu v máji 2001 s tým, že povinný prevzal šek a zaviazal sa zaplatiť sumu 1.405,20 Sk do 15. 5. 2001. Od tejto doby oprávnený súdu neoznámil, či pohľadávka bola uspokojená alebo nie. Okresný súd v Piešťanoch zaslal spis

teda predčasne, keďže výkon rozhodnutia nerealizoval, uspokojil sa s prísľubom povinného, že zvyšok pohľadávky zaplatí.

Až z postúpenej sťažnosti zákonný sudca zistil, že pohľadávka uspokojená nie je. Dňa 20. 2. 2004 zákonný sudca zaslal vec späť Okresnému súdu v Piešťanoch na realizáciu výkonu rozhodnutia.

Zákonná sudkyňa JUDr. J. T. v odd. 18 E pracovala s nápadom vecí v r. 1998 - 2 175, 1999 - 2 047, 2000 -2 678, 2001 - 2 968, 2002 - 4 137, 2003 - 6 900 vecí, zároveň vybavuje agendu Er. “

II.

Ústavný súd rozhoduje podľa čl. 127 ods. 1 ústavy o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Sťažovateľ sa svojou sťažnosťou domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva upraveného v čl. 48 ods. 2 ústavy, podľa ktorého „Každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prietahov...“.

Ústavný súd pri rozhodovaní o sťažnostiach namietajúcich porušenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy vychádza zo svojej ustálenej judikatúry, v súlade s ktorou „odstránenie stavu právnej neistoty je podstatou, účelom a cieľom práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov“ (II. ÚS 61/98), pričom „tento účel možno zásadne dosiahnuť právoplatným... rozhodnutím. Nepostačuje, že štátny orgán vo veci koná“ (II. ÚS 26/95). „K vytvoreniu stavu právnej istoty preto dochádza až právoplatným rozhodnutím súdu alebo iného štátneho orgánu“ (I. ÚS 10/98).

Pri posudzovaní otázky, či v súdnom konaní došlo k zbytočným prietahom v konaní, a tým aj k porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, ústavný súd v súlade so

svojou doterajšou judikatúrou (I. ÚS 70/98, II. ÚS 74/97, II. ÚS 813/00) zohľadňuje tri kritériá, ktorými sú právna a faktická zložitosť veci, o ktorej súd rozhoduje (1), správanie účastníka súdneho konania (2) a postup samotného súdu (3). Za súčasť prvého kritéria ústavný súd považuje aj povahu prejednávanej veci.

S použitím uvedených kritérií ústavný súd preskúmal priebeh označených konaní pred okresným súdom a dospel k týmto záverom:

A. Konanie okresného súdu sp. zn. 6 C 360/98

1. Pokiaľ ide o právnu zložitosť veci, ústavný súd konštatoval, že v prípade konania sp. zn. 6 C 360/98 ide o konanie o návrhu na zvýšenie výživného, ktoré nemožno považovať za konanie právne zložené aj vzhľadom na to, že tvorí štandardnú súčasť rozhodovacej činnosti prvostupňových súdov. Povaha veci si pritom vyžaduje určitú rýchlosť konania.

2. Pokiaľ ide o správanie sťažovateľa ako účastníka konania, ústavný súd zistil, že sťažovateľ sa osobne nezúčastnil ani jedného z nariadených pojednávaní v tejto veci (týchto pojednávaní sa však zúčastnila, s výnimkou pojednávania 19. decembra 2002, jeho právna zástupkyňa). Sťažovateľ okrem uvedeného prípadu svoju neúčast' vždy ospravedlnil. V písomnom stanovisku okresnému súdu z 26. septembra 2001 pritom uviedol, že súhlasí s konaním a ukončením pojednávania bez jeho prítomnosti, čo zopakoval aj v ospravedlnení z 28. januára 2002 (súhlas s tým, aby súd rozhodol na základe prednesov jeho právnej zástupkyne a v súvislosti s písomným návrhom z 31. marca 1995). Sťažovateľ napokon 24. októbra 2003 opätovne oznámil okresnému súdu, že sa pojednávania nezúčastní, pretože sa nechce stretnúť s otcom. Z uvedených skutočností vyplýva, že správanie účastníka konania nemožno hodnotiť ako zásadnú prekážku plynulého postupu okresného súdu v označenom konaní, ako to uvádza okresný súd. Okresný súd totiž nesprávne vyhodnotil toto správanie vo vzťahu k svojmu postupu v konaní (zo spisu vyplynulo, že oznámenie účastníka o tom, že sa nechce stretnúť s otcom, pochádza z roku 2001, a nie z roku 2003).

3. Pri posudzovaní postupu okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 6 C 360/98 sa ústavný súd zamerlal predovšetkým na hodnotenie období, ktoré sťažovateľ označil ako obdobia, v ktorých došlo k zbytočným priet'ahom v konaní.

Ústavný súd konštatoval, že v prvých mesiacoch roku 1999 okresný súd zabezpečoval potrebný spisový materiál a robil prípravné úkony. Konanie okresného súdu bolo potom v nasledujúcom období od júla 1999 do januára 2000, t. j. počas 6 mesiacov, poznačené nečinnosťou.

Sťažovateľ sa na výzvy okresného súdu (24. januára 2000, 22. februára 2000 a 7. apríla 2000) nedostavil na informatívny výsluch. Po oznámení matky sťažovateľa (25. apríla 2000), že sťažovateľ má právnu zástupkyňu, právna zástupkyňa predložila splnomocnenie 25. júla 2000. V období zisťovania adresy odporcu (otca sťažovateľa) do nariadenia pojednávania tiež vznikli priet'ahy v konaní

Okresný súd vo veci nariadil celkovo sedem pojednávanií (4. júna 2001, 26. júna 2001, 30. januára 2002, 4. decembra 2002, 19. decembra 2002, 4. júna 2003, 19. novembra 2003), z ktorých meritórny význam malo len pojednávanie 19. novembra 2003, keď okresný súd konštatoval, že bude konať bez prítomnosti účastníkov, a začal vykonávať dokazovanie vo veci samej. Ostatné pojednávania boli iba odročované na ďalšie termíny alebo na neurčito, väčšinou z dôvodu neúčasti účastníkov konania.

Okresný súd bol nečinný v priebehu roku 2002 (február - december, t. j. viac ako 10 mesiacov po odročení pojednávania) a 2003 (január - október, t. j. približne 10 mesiacov) z dôvodov, ktoré nemožno pripísať len na vrub sťažovateľa (dovolenka a práceneschopnosť zákonnej sudkyne).

Na základe uvedených skutočností ústavný súd uzavrel, že konanie sp. zn. 6 C 360/98 prebieha na okresnom súde viac ako 5 rokov, pričom doteraz nie je skončené právoplatným rozhodnutím. Okresný súd nekonal plynulo a efektívne a ani počas uvedeného obdobia nezískal podklady pre vyhodnotenie dôkaznej situácie, ktoré by mu

umožnili rozhodnúť vo veci samej. Okresný súd takto nesústredeným postupom, ako aj nečinnosťou v rozsahu 26 mesiacov porušil základné právo sťažovateľa na konanie bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy.

B. Konanie okresného súdu sp. zn. 18 E 152/95

Pokiaľ ide o namietané prieťahy v konaní vedenom pod sp. zn. 18 E 152/95, návrh na nariadenie výkonu rozhodnutia v tejto veci bol podaný okresnému súdu vo februári 1995. Uznesením okresného súdu bol nariadený výkon rozhodnutia 1. marca 1995 pre vymoženie sumy 14 950 Sk a trov právneho zastúpenia 540 Sk, a to predajom hnutel'ných vecí.

Po zaplatení časti tejto sumy (uznesenie o zastavení výkonu rozhodnutia v časti týkajúcej sa sumy 10 474,40 Sk doručené povinnému 22. apríla 1996) bol okresný súd v období od mája 1996 do marca 1998, t. j. počas 23 mesiacov, nečinný. Až na žiadosť sťažovateľa z 10. decembra 1997 dal opätovne vykonávateľovi pokyn na výkon rozhodnutia a opakovane vykonával úkony smerujúce k súpisu hnutel'ného majetku povinného, pričom tieto úkony boli až do 23. februára 1999 bezvýsledné.

Povinný sa ďalej v zápisnici o súpise hnutel'ností spísanej vykonávateľom okresného súdu 3. marca 1999 vyjadril, že zvyšnú sumu dlžného výživného 1 405,20 Sk už uhradil, a zaviazal sa uhradiť trovy konania poštovou poukážkou. Právna zástupkyňa sťažovateľa oznámila 19. marca 1999 okresnému súdu, že povinný uhradil trovy konania, nie však dlžné výživné. Okresný súd predložil vec vykonávateľovi na realizáciu zvyšnej časti pohľadávky 26. januára 2000 (t. j. po období nečinnosti v trvaní 10 mesiacov) a zisťoval trvalý pobyt povinného.

Po zistení trvalého pobytu povinného okresný súd zaslal predmetný spis na výkon rozhodnutia Okresnému súdu Piešťany (doručený 1. marca 2000), do obvodu ktorého sa povinný presťahoval.

Okresný súd Piešťany vrátil spis okresnému súdu v máji 2001 s tým, že povinný prevzal šek a zaviazal sa zaplatiť sumu 1 405,20 Sk do 15. mája 2001. Podľa okresného súdu „do tejto doby oprávnený súdu neoznámil, či pohľadávka bola uspokojená alebo nie“.

Až z postúpenej prijatej sťažnosti sťažovateľa, ktorú ústavný súd zaslal okresnému súdu, okresný súd zistil, že pohľadávka uspokojená nie je. Preto zaslal 20. februára 2004 vec späť Okresnému súdu Piešťany na realizáciu výkonu rozhodnutia.

Z vyžiadaného spisu okresného súdu ústavný súd zistil, že Okresný súd Piešťany (učtáreň) zaslal 5. novembra 2001 platbu, „ktorú vymohol súdny vykonávateľ pre OS Bratislava V“ (pozn.: úhrada vo výške 1 405,20 Sk doložená výpisom z účtu okresného súdu v Národnej banke Slovenska zo 6. novembra 2001). Od 6. novembra 2001 do 30. apríla 2004 (t. j. asi počas 30 mesiacov), keď okresný súd poukázal sťažovateľovi (oprávnenému) nedoplatok na výživnom, tento súd opäť konal so zbytočnými prietrahmi vo veci výkonu rozhodnutia. Po overení týchto skutočností v priebehu apríla 2004 okresný súd poveril uznesením č. k. 18 E 152/95-58 z 30. apríla 2004 učtáreň tohto súdu, aby poukázala sťažovateľovi (oprávnenému) nedoplatok na výživnom zložený na účte okresného súdu.

Z uvedených skutočností vyplýva, že okresný súd v konaní sp. zn. 18 E 152/95 konal nesústredene a neefektívne, pričom bol v tejto súvislosti nečinný v obdobiach od mája 1996 do marca 1998, od marca 1999 do januára 2000 a od novembra 2001 do apríla 2004, t. j. viac ako 5 rokov, čím porušil základné právo sťažovateľa na konanie bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy.

III.

Ak ústavný súd pri rozhodovaní o sťažnosti fyzickej osoby alebo právnickej osoby podľa čl. 127 ods. 2 ústavy vysloví, že k porušeniu práva došlo právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom, prípadne nečinnosťou, zruší takéto rozhodnutie, opatrenie alebo iný zásah, prípadne prikáže tomu, kto právo porušil, aby vo veci konal. Podľa čl. 127

ods. 3 ústavy ústavný súd môže zároveň na žiadosť osoby, ktorej práva boli porušené, rozhodnúť o priznaní primeraného finančného zadosťučinenia.

1. Ústavný súd v súlade so svojím rozhodnutím o porušení základného práva sťažovateľa podľa čl. 48 ods. 2 ústavy v zmysle § 56 ods. 3 zákona o ústavnom súde prikázal okresnému súdu, aby vo veciach sp. zn. 6 C 360/98 a sp. zn. 18 E 152/96 konal bez zbytočných prietahov.

2. Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy: „Ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadosťučinenie.“

Podľa § 50 ods. 3 zákona o ústavnom súde „Ak sa sťažovateľ domáha primeraného finančného zadosťučinenia, musí uviesť rozsah, ktorý požaduje, a z akých dôvodov sa ho domáha“. Z ustanovenia § 56 ods. 4 zákona o ústavnom súde vyplýva, že primerané finančné zadosťučinenie má povahu náhrady nemajetkovej ujmy vyjadrenej v peniazoch.

Sťažovateľ požadoval primerané finančné zadosťučinenie vo výške 50 000 Sk pričom svoju žiadosť odôvodnil tým, že „*zvýšenie výživného za obdobie od 1. 4. 1995 do 30. 9. 1997 malo predstavovať sumu 25.500 Sk a tieto peniaze mal môj klient dostať v čase, keď študoval a potreboval ich. Vzhľadom na postupy súdov sa tak nestalo, na živobytie si musel požičiavať, z čoho mu vznikli úroky, pričom k dnešnému dňu došlo už aj k 100%-ému znehodnoteniu peňazí, preto sa domáhame zadosťučinenia vo výške, uvedenej v sťažnosti.*“

Pri určení výšky primeraného finančného zadosťučinenia ústavný súd vychádzal zo zásad spravodlivosti, z ktorých vychádza Európsky súd pre ľudské práva, ktorý spravodlivé finančné zadosťučinenie podľa čl. 41 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd priznáva so zreteľom na konkrétne okolnosti prípadu. Súčasne sa pritom riadil úvahou, že cieľom primeraného finančného zadosťučinenia je síce zmiernenie majetkovej ujmy, avšak nie aj prípadná náhrada škody.

Hoci ústavný súd prikázal okresnému súdu, aby v súdnom konaní sp. zn. 6 C 360/98 konal bez zbytočných prietáhov, vychádzal z názoru, že porušenie základného práva sťažovateľa podľa čl. 48 ods. 2 ústavy nemožno účinne odstrániť len uplatnením tejto jeho právomoci. V dôsledku toho (a aj vzhľadom na celkovú dobu nečinnosti) považoval preto za potrebné rozhodnúť aj o náhrade nemajetkovej ujmy, ktorá sťažovateľovi v dôsledku toho vznikla, a to priznaním primeraného finančného zadosťučinenia. Vzhľadom na celkovú dobu konania okresného súdu v konaniach vo veci sp. zn. 6 C 360/98 a sp. zn. 18 E 152/95, zohľadňujúc konkrétne okolnosti oboch konaní vrátane pozície sťažovateľa sprevádzanej pocitom neistoty, ako aj naplnenie princípu spravodlivosti, ústavný súd považoval priznanie sumy 25 000 Sk za primerané finančné zadosťučinenie podľa § 50 ods. 3 zákona o ústavnom súde.

3. Ústavný súd napokon rozhodol aj o úhrade trov konania sťažovateľa, ktoré mu vznikli v dôsledku právneho zastúpenia v konaní pred ústavným súdom advokátkou JUDr. V. D., ktoré vyčíslil sumou 8 800 Sk (§ 1 ods. 3, § 13 ods. 8, § 16, § 22 ods. 3 a § 25 vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 163/2002 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb), pričom vychádzal z výšky priemernej mesačnej mzdy zamestnanca hospodárstva Slovenskej republiky za 1. polrok roku 2002, ktorá bola 12 811 Sk (pre účely odmeny za úkony po 1. januári 2003). Náhrada bola priznaná za dŏva úkony po 4 270 Sk a po 130 Sk režijný paušál.

Náhradu trov konania je okresný súd povinný zaplatiť na účet právneho zástupcu (§ 31a zákona o ústavnom súde v spojení s § 149 Občianskeho súdneho poriadku).

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 27. mája 2004